Okul Öncesi Eğitim Programları

Editör: Aslı YILDIRIM

PEGEM AKADEMİ

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Aslı YILDIRIM

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMLARI

ISBN 978-605-037-009-6
DOI 10.14527/9786050370096

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2019, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** ve **Pegemindeks.net** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere http://pegem.net adresinden ulaşılabilmektedir.

I. Baskı: Ekim 2019, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türlüdür
Dizgi-Grafik Tasarım: Ayşe Nur Yıldırım
Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grup Basım A.Ş.
İvedik Organize Sanayi 28. Cadde 2284 Sokak No:105
Yenimahalle/ANKARA
(0312 394 55 91)

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 26687

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Okul öncesi eğitim, temel eğitim sürecinin çok önemli bir parçasıdır. Okul öncesi dönem çocukların birçok temel beceriyi kazanmasının yanı sıra, öğrenmeye en açık oldukları dönemdir. Bu nedenle, çocukların tüm gelişim alanlarının bütüncül biçimde desteklenmesi büyük önem taşımaktadır. Okul öncesi dönemde verilen eğitimin işlevsel olabilmesi, çocukların çok yönlü gelişimini destekleyen, kendini ifade etmesine fırsat tanıyan, oyunla öğrenmeyi temel alan çocuk merkezli programların uygulanmasıyla olanaklı hale gelebilir. Çocuk merkezli eğitim programları, çocuğun temel özelliklerini, gereksinimlerini, ilgi ve meraklarını dikkate alır. Ülkemizde uygulanan okul öncesi eğitim programlarının geçmişten bugüne gelişimine bakıldığında, konu merkezli olmaktan uzaklaşıp, çocuk merkezli programlara geçildiği görülmektedir.

Eğitim programları, belirlenen kazanımlara uygun öğrenme süreçlerini planlamayı, uygulamayı ve değerlendirmeyi içerir. Okul öncesi eğitimde aylık eğitim planı, günlük eğitim akışı ve etkinlik planları hazırlanmaktadır. Ülkemizde okul öncesi eğitim programlarında kullanılan terimler, günümüz çağdaş eğitim anlayışları doğrultusunda güncellenerek, gerekli pilot uygulamalar gerçekleştikten sonra uygulamaya sunulmaktadır. Ancak, geçmişten gelen alışkanlıkların, kimi değişiklikleri içselleştirmeyi zorlaştırdığı da göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle, güncellenen öğretmen yetiştirme programları kapsamında yer alan "Okul Öncesi Eğitim Programları" dersinde okutulmak üzere hazırlanan bu kitaba gereksinim duyulmuştur. Bu kitabın hem öğretmen adaylarının yetiştirilmesine, hem de görev yapan öğretmenlerimizin okul öncesi eğitim programlarına ilişkin güncellemeleri takip edebilmelerine katkı sağlaması öngörülmüştür. Her bir bölümün çeşitli üniversitelerde okul öncesi eğitim alanında çalışan akademisyenler tarafından yazılması, kitabımızın en büyük zenginliğidir. Öğretmen adaylarımızın yetiştirilmesine ve alandaki çalışmalara katkı getirmesi açısından büyük özveri ve emekle çalışan bölüm yazarı meslektaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

Editör

Aslı YILDIRIM

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Aslı YILDIRIM

1. BÖLÜM: EĞİTİM PROGRAMININ ÖNEMİ, İLKELERİ VE ÖGELERİ
Dr. Öğr. Üyesi Seda ATA
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

2. BÖLÜM: TÜRKİYE'DE UYGULANAN OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMLARININ TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİ
Dr. Öğr. Üyesi Banu DİKMEN ADA
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

3. BÖLÜM: 0-36 AYLIK ÇOCUKLAR İÇİN EĞİTİM PROGRAMI
Arş. Gör. Uzm. Cansu YILDIZ
Hacettepe Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mine Canan DURMUŞOĞLU
Hacettepe Üniversitesi

4. BÖLÜM: OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI
Öğr. Gör. Dr. Füsun KURT GÖKÇELİ
Anadolu Üniversitesi

5. BÖLÜM: OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE PLANLAMA
Dr. Öğr. Üyesi Özlem Melek ERBİL KAYA
Anadolu Üniversitesi

6. BÖLÜM: OKUL ÖNCESİ EĞİTİM ORTAMI DÜZENLEME
Dr. Öğr. Üyesi Abdulhamit KARADEMİR
Muş Alparslan Üniversitesi

7. BÖLÜM: OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMINDA DEĞERLENDİRME
Doç.Dr. Asude BALABAN DAĞAL
Marmara Üniversitesi

8. BÖLÜM: OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ PROGRAMINDA ETKİNLİK TÜRLERİ
Doç. Dr. H. Gözde ERTÜRK KARA
Aksaray Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi E. Hande AYDOS
Aksaray Üniversitesi

9. BÖLÜM: 0-36 AYLIK ÇOCUKLAR İÇİN UYGULAMALI ÇALIŞMALAR
Dr. Öğr. Üyesi Müge YURTSEVER KILIÇGÜN
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

10. BÖLÜM: OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI İÇİN UYGULAMALI ÇALIŞMALAR
Dr. Öğr. Üyesi Müge YURTSEVER KILIÇGÜN
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

İÇİNDEKİLER

Ön Söz iii
Bölümler ve Yazarları v

1. BÖLÜM
EĞİTİM PROGRAMININ ÖNEMİ, İLKELERİ VE ÖGELERİ

Giriş 2
Kavramlar 2
Program Yaklaşımları 5
Program Türleri 7
Eğitim Programlarının Ögeleri 10
Özet 16
Kaynakça 17

2. BÖLÜM
TÜRKİYE'DE UYGULANAN OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMLARININ TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİ

Giriş 20
1952 Okul Öncesi Eğitim Programı 21
1989 Okul Öncesi Eğitim Programı 27
1994 Okul Öncesi Eğitim Programı 30
2002 Okul Öncesi Eğitim Programı 33
2006 Okul Öncesi Eğitim Programı 36
2013 Okul Öncesi Eğitim Programı 40
Özet 44
Kaynakça 47

3. BÖLÜM
0-36 AYLIK ÇOCUKLAR İÇİN EĞİTİM PROGRAMI

Giriş 50
0-36 Aylık Çocukların Gelişim Özellikleri 51
0-36 Aylık Çocuklarda Fiziksel ve Motor Gelişim 51
0 -36 Aylık Çocuklarda Bilişsel Gelişim 53

0-36 Aylık Çocuklarda Dil Gelişimi.....54
0-36 Aylık Çocuklarda Sosyal Duygusal Gelişim.....55
Dünyada Uygulanan 0-36 Aylık Çocuklara Yönelik Eğitim Programları.....56
Amerika Birleşik Devletleri.....56
Te Whariki Programının İlkeleri.....63
Türkiye'de Uygulanan 0-36 Aylık Çocuklar İçin Eğitim Programı.....65
Programda Özel Gereksinimli Çocuklar.....73
Programda Aile Eğitimi ve Katılımı.....74
Özet.....75
Kaynakça.....76

4. BÖLÜM
OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI

Giriş.....80
Okul Öncesi Eğitim Programı.....81
Okul Öncesi Eğitim Programının Tarihsel Gelişimi.....83
2013 Okul Öncesi Eğitim Programının Özellikleri.....88
Özet.....91
Kaynakça.....92

5. BÖLÜM
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE PLANLAMA

Giriş.....96
Okul Öncesi Eğitimde Planlamanın Önemi ve İlkeleri.....96
Okulöncesi Eğitimde Planlama-Uygulama-Değerlendirme Arasındaki İlişki.....100
Okulöncesi Eğitimde Hazırlanması Gereken Plan Çeşitleri.....102
Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Etkinlik Havuzu.....122
Farklı Yaş Gruplarına Etkinlik Planlama.....124
Özet.....128
Kaynakça.....129

6. BÖLÜM

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM ORTAMI DÜZENLEME

Giriş....132
Okul Öncesi Dönemde Eğitim Ortamlarının Önemi ve Özellikleri....133
Okul Öncesi Dönemde Uygulanan Farklı Yaklaşımlarda Öğrenme Ortamları....134
Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Genel Özellikler....138
Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Sağlık ve Güvenlik Önlemleri....139
Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Dış Mekân Özellikleri....141
Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında İç Mekân Özellikleri....143
Diğer Bölümler....152
Özet....155
Kaynakça....156

7. BÖLÜM

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMINDA DEĞERLENDİRME

Giriş....160
Değerlendirme Nedir?....161
Değerlendirmenin Amaçları Nelerdir?....161
Değerlendirmenin Önemi Nedir?....162
Değerlendirme Yapılırken Dikkat Edilmesi Gereken Kriterler....164
Değerlendirme Ne Zaman ve Nasıl Yapılır?....164
Değerlendirmede Raporlaştırma....166
2013 Okul Öncesi Eğitim Programı'nda Değerlendirme....167
Çocukların Değerlendirilmesi....167
Programın Değerlendirilmesi....168
Öğretmenin Kendini Değerlendirmesi....168
Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı Gelişim Gözlem Formu (Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı, 2013):....169
Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı Gelişim Raporu (Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı, 2013).....170
Özet....171
Kaynakça....172

8. BÖLÜM

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ PROGRAMINDA ETKİNLİK TÜRLERİ

Giriş....174
Türkçe Etkinliği....175
Oyun Etkinliği....184
Fen Etkinliği....187
Drama Etkinliği....190
Süreç....191
Alan Gezisi....193
Matematik Etkinliği....197
Okuma Yazmaya Hazırlık Etkinliği....203
Sanat Etkinliği....208
Müzik Etkinliği....212
Hareket Etkinliği....217
Kaynakça....221

9. BÖLÜM

0-36 AYLIK ÇOCUKLAR İÇİN UYGULAMALI ÇALIŞMALAR

Giriş....226
Günlük Akış Planının Hazırlanması....226
Etkinlik Zamanının Planlanması: Planlı Oyun Etkinliği....238
Gelişim Gözlem Formlarının Doldurulması....248
Gelişim Dosyası (Portfolyo) Hazırlanması....249
Eğitimci Öz Değerlendirme Formlarının Doldurulması....250
Eğitimci Gözlem Formlarının Doldurulması....250
Gelişim Göstergelerine ve Kavramlara Yer Verilme Çizelgelerinin Hazırlanması....250
Özel Gereksinimli Çocukları Desteklemede Dikkat Edilecek Noktalar....251
Özet....252
Kaynakça....252

10. BÖLÜM

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI İÇİN UYGULAMALI ÇALIŞMALAR

Giriş 254
Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Eğitimin Planlanması ve Uygulanması ... 255
Eğitim Ortamı 255
Okul Öncesi Eğitiminin Değerlendirilmesi 265
Özet 266
Kaynakça 266
Etkinlik Planı Örnekleri 267

EDİTÖR VE YAZARLAR HAKKINDA 285